

Publicació del Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran

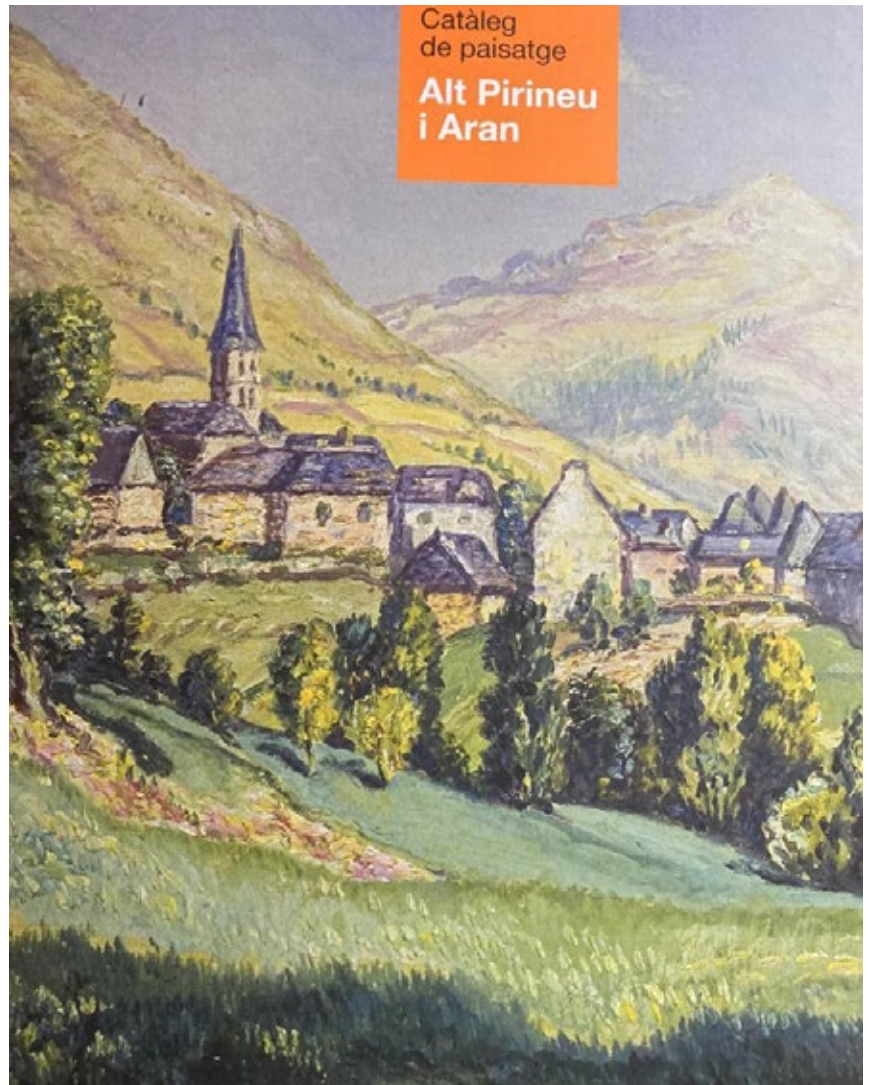
LAURA PUIGVERT

El passat mes de desembre es va publicar en paper i en format digital el Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran, que abasta les comarques de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i la Val d'Aran.

Els catàlegs de paisatge són els documents de caràcter tècnic, creats per la Llei 8/2005 de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya, que determinen la tipologia dels paisatges de cada zona, els seus valors i estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i les propostes per assolir-los. Es conceben com una eina de suport a la planificació territorial i sectorial i s'han convertit en la principal eina de coneixement sobre el paisatge de Catalunya. L'Observatori del Paisatge de Catalunya, ens de suport a la tasca de la Generalitat de Catalunya en matèria de paisatge, és l'organisme responsable de coordinar la redacció dels catàlegs de paisatge, un per a cada un dels àmbits d'aplicació dels diversos plans territorials parcials, donat que els catàlegs es conceben com a eines de suport a la planificació territorial.

Els catàlegs de paisatge de Catalunya són una eina inspirada en el Conveni europeu del paisatge que compten amb una metodologia pròpia, que ha rebut el reconeixement per part d'altres territoris de la península, d'Europa i de la resta del món fins al punt que diversos territoris han adaptat el model i metodologia a les seves realitats. Aquest fet demostra que des de Catalunya s'ha contribuït a l'exportació de coneixement sobre paisatge.

El llibre del Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran parteix del document tècnic amb el mateix nom



aprovat pel Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat l'any 2013. Per a l'elaboració del document tècnic, l'Observatori del Paisatge va coordinar un equip de treball format per especialistes en l'anàlisi, gestió i intervenció en el paisatge i en la planificació territorial del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona juntament amb experts externs i especialistes en sistemes de participació pública i social.

L'actual publicació en paper, coordinada per l'Observatori del Paisatge i el Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori, ha estat possible gràcies a un conveni signat entre la Diputació de Lleida i l'Observatori i el suport de l'Institut per

al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran. Després dels catàlegs de paisatge de les Terres de Lleida, Camp de Tarragona, les Terres de l'Ebre, Comarques Gironines, Regió Metropolitana de Barcelona i Comarques Centrals, el de l'Alt Pirineu i Aran és el setè catàleg de paisatge que es publica en format paper i amb ell el conjunt del territori de Catalunya queda cobert.

El llibre de 622 pàgines combina text amb fotografies (386) i mapes (58) elaborats per l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, i s'estructura en 7 blocs: els primers dedicats als aspectes generals del paisatge de l'Alt Pirineu i Aran (elements naturals, història, dinàmica de paisatge, expressió artística, valors del paisatge, així com les amenaces i oportunitats) i també al caràcter del paisatge a partir de les seves singularitats. Per altra banda, s'analitzen els paisatges d'atenció especial de l'àmbit (paisatge de l'esquí, el paisatge del Prepirineu i el paisatge de l'alt Segre), es formulen els objectius de qualitat paisatgística i la proposta dels criteris i les accions per assolir-los. El bloc 6 és el que tracta una per una les 20 unitats de paisatge identificades per l'Alt Pirineu i Aran. L'últim bloc recull la documentació de referència.

Les unitats de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran són:

1. Era Baisha Val d'Aran
2. Era Nauta Val d'Aran
3. Cims i estanys d'Aigüestortes i Sant Maurici
4. Altes Nogueres
5. Valls d'Àneu
6. Massís de l'Orri - Valls de Castellbó i d'Aguilar
7. Pastures de l'Alt Pirineu
8. Sant Gervàs - Montcortès
9. Plana de l'Urgellet
10. Solana del Baridà
11. Congost del Segre
12. Cadí
13. Vall Cerdana
14. La Vansa
15. Boumort - Collegats
16. Rodalia d'Oliana
17. Vall de Rialb
18. Conca de Tremp
19. Montsec
20. La Terreta

Arran de la recent publicació, s'han actualitzat algunes dades i s'ha creat algun apartat nou amb l'objectiu que qualsevol persona interessada pugui accedir a aquests documents, inicialment pensats per especialistes en paisatge i planificació territorial. Una de les novetats de la publicació en relació amb el document tècnic, és, a més de les fotografies de gran qualitat, la incorporació d'un capítol que descriu els vuit elements que donen caràcter al paisatge de l'Alt Pirineu i Aran. Es tracta de les valls i els congostos; els fons escènics i cims; els llacs i estanys; la neu, el torb i el fogony; el *bocage* en fons de vall, prats de dall i prats de pastura; els nuclis de població compactes singulars, les bordes i masies i el despoblament; les infraestructures hidroelèctriques; el patrimoni cultural: l'intangible i el romànic; els paisatges de l'esquí; i els paisatges de frontera.

El Catàleg també defineix un total de 10 objectius de qualitat paisatgística per a l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran, així com objectius per a cada una de les unitats de paisatge amb les corresponents accions per tal d'assolir-los. Els objectius de qualitat paisatgística pel conjunt de l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran són:

1. Un paisatge urbà que valoritzi els elements característics i definitoris de l'arquitectura pirinenca, amb uns espais de transició ben delimitats i ordenats que mantinguin i reforcin els patrons d'assentament urbà en relació amb el paisatge obert.

2. Uns paisatges rurals amb edificacions disperses tradicionals i històriques (masies, bordes, cabanes, etc.) rehabilitades racionalment, i amb edificacions logístiques, comercials, d'oci, energètiques, ramaderes i industrials modernes ubicades en zones visuals no preferents o notòries i dissenyades amb volumetries, materials i revestiments propis del lloc.

3. Uns paisatges forestals, agrícoles i d'alta muntanya productius, que puguin ser gaudits per la societat tot mantenint els valors i la funció ecològica.

4. Uns paisatges de prats de dall, amb una singularitat i identitat diferenciades, que continuïn funcionant com a part essencial de la gestió agrícola i ramadera.

5. Uns paisatges fluvials i lacustres ben conservats que prioritzin la funcionalitat connectora i paisatgística, i que conservin el patrimoni històric (ponts, moles, forces, etc.) i el patrimoni cultural (simbologia, cançons, llegendes), i que permetin el gaudi per part de la població.

6. Unes infraestructures lineals (xarxa viària i ferroviària, línies elèctriques, etc.) i de telecomunicacions integrades en el paisatge i que permetin el desenvolupament d'activitats econòmiques i fomentin un major equilibri territorial i demogràfic, tot mantenint la continuïtat i la permeabilitat ecològica i social respecte a les seves característiques paisatgístiques.

7. Un territori amb perspectives paisatgístiques de qualitat (fites i fons escènics) que mantinguin els referents visuals i identitaris dels paisatges de l'Alt Pirineu i Aran.

8. Una xarxa de miradors i itineraris que posi en valor les panoràmiques més rellevants i actuï com a via de penetració per descobrir i interactuar amb la diversitat de paisatges de l'Alt Pirineu i Aran, tot conservant el seu ús i simbolisme històric.

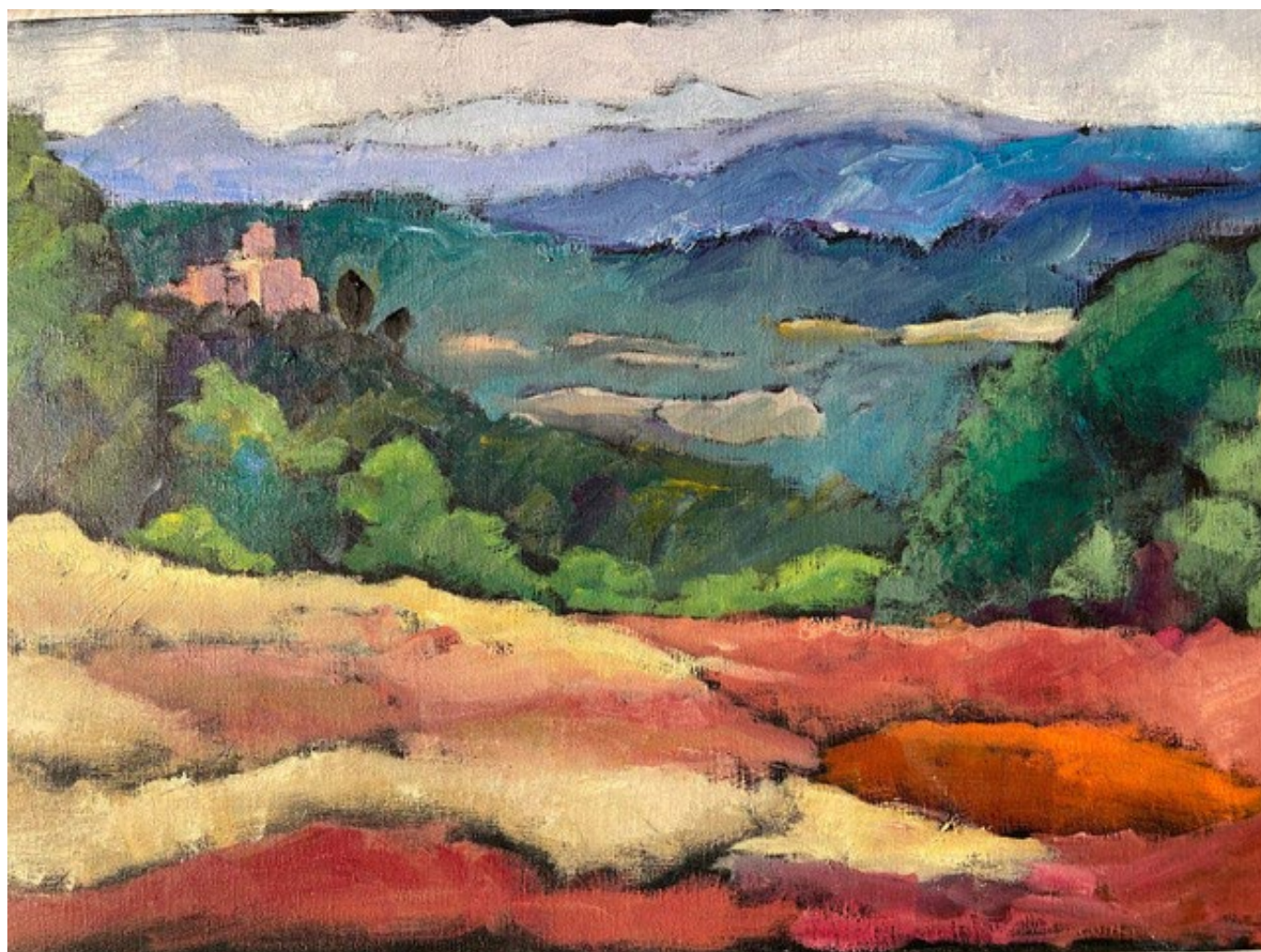
9. Uns paisatges capaços de sustentar iniciatives turístiques arrelades al territori i basades en els seus valors naturals, culturals i estètics, que satisfacin les necessitats econòmiques i socials, que diversifiquin

i desestacionalitzin l'oferta, sense comprometre'n el potencial paisatgístic futur.

10. Uns trets històrics i culturals singulars (romànic, castells, memòria històrica, toponímia, llengua aranesa, etc.) que formin part de l'imaginari paisatgístic i participin en la creació d'identitats col·lectives vinculades al paisatge.

La publicació Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran es pot consultar íntegrament a l'apartat de publicacions del web www.catpaisatge.net

(http://www.catpaisatge.net/cat/documentacio_coedi_16.php)



Pintura a l'oli de Carme Paris